

Oversigt over Plantesygdomme.

186. — Juli 1932.

Gulspidssyge er meget udbredt; endogsaa Jorder, der andre Aar ikke giver synligt Angreb, bærer i Aar kendeligt syge Afgrøder.

Kalimangel i Havre, kendelig ved rødbrune Blade og sen Udvikling, er iagttaget flere Steder.

Fodsyge i Kornet er i Aar godartet i de fleste Egne; men der forekommer ondartede Angreb, bl. a. hvor Sædsifter som Hvede — Byg — Roer — Byg — Byg eller Blandsæd — Hvede indbyder dertil.

Der indløber stadig nye Meddelelser om Angreb af Havremaal.

Hvedemyg har optraadt en Del Steder paa Møen og Sjælland; men Skaden menes at være noget ringere end sidste Aar.

Fra enkelte Lokalteter er indsendt Runkelroer med koncentriske Sprækker i Roelegemet, sikkert fremkaldt ved uregelmæssig Vækst under Vekslen mellem Tørke og Regn.

Bedeskimmel er mere udbredt end sædvanligt. Rodbrand er udbredt paa Kalktrangspletterne.

Oldenborrelarver har paa Lolland ødelagt flere Td. Land Sukkerroer totalt. Raagerne, der søgte efter Larverne, brækkede Planterne op!

Bedelusen har ikke spillet nogen nævneværdig Rolle i Aar, og Bedefluen har været usædvanlig godartet.

Skulpesvamp har sidst i Juli bredt sig stærkt i de Hvidkaalsfrømarker, hvor den ikke bekæmpes med Bordeauxvædske.

Kaalsommerfuglene sværmer livligt; men endnu foreligger kun enkelte Meddelelser om Larveangreb af Betydning. Hist og her har Kaalusene gjort Skade. I Haverne har Kaalen ofte lidt meget af Krusesyge; i Markerne er Hjerteforraadnelsen bemærket en Del Steder. Kaalfluelarverne har mange Steder gjort betydelig Skade. De værste Angreb synes at forekomme paa Samsø og i det sydlige Jylland.

Kartoffelskurv er ondartet paa de tidlige Kartoffler, og forværrer af Sprækkedannelser, samt Gnav af Mider, Tusindben o. a.

Kartoffelskimmelen er sent paa Færde og har kun undtagelsesvis angrebet Sorter som King Edward og Up to date. I store Dele af Landet er Skimmelen overhovedet ikke set.

I Gulerødderne har Krusesyge-Bladloppen for første Gang i en længere Aarrække gjort megen Skade. Alle Angreb af Betydning er fundet i Jylland. Ogsaa Gulerodsfluen har været slem mange Steder.

Den sidste Tids fugtige Vejr har begunstiget Æbleskurven. Kærnefrugtskimmel har ødelagt mange Skud især paa Bismarck, Charlamowsky, Dronning Louise og Keswick Codlin; som særlig modstandsdygtige nævnes Belle de Boskoop, Bramley og Jonathan.

Paa Frugttræerne er Bladlus-Angrebene ofte betydelige. Frugttræspindemiden har ikke haft særlig gode Betingelser, hvorfor man kun hist og her træffer alvorlige Angreb. Man kan en Del Steder se de alvorlige Følger af Æblesnudebillens Angreb (i Udlandet hævdes det ofte, at den kun bevirker en gavnlig Udtynding!).

Ved Tystofte er Stikkelsbær-Skaalrusten hørt op efter at et Par smaa Moser i Havens Nærhed er blevet kultiverede.

Ribsrust har været alvorlig flere Steder i Jylland.

Paa Hassel fra Lillerød og Lyngby er konstateret Angreb af en Monilia, som giver skarpt afgrænsede, brune Misfarvninger paa Skallerne; ofte skrumper Nødderne stærkt ind. De angrebne Nødder falder af.

Lyngby, 6. August 1932.

Statens plantepatologiske Forsøg.

Der er for Juli indkommet 45 Indberetninger; endvidere er der besvaret 570 Forespørgsler.

KORN.

Gulspidssyge ses i Aar enkelte Steder, hvor den i Almindelighed ikke er iøjnefaldende. Paa en angrebet Ejendom syntes Ørn-Havre mere ødelagt end Sølv-Havre, medens Hede-Havre og Vaarrug ikke var næneværdigt beskadigede (S. K. Larsen). Egnen omkring Løgumkloster er særlig hjemsøgt; men iøvrigt er Angrebet udbredt paa de fleste sortsandede Jorder i Sønderjylland (P. Pedersen).

Kalimangel i Havre, kendelig ved rødbrune Blade og sen Udvikling, er iagttaget flere Steder.

Meldug (*Erysiphe graminis*) er adskillige Steder ondartet paa Hvede; ogsaa stærk gødet eller sent saaet Byg kan være slemt angrebet (H. H. Holme Hansen, J. Chr. Andersen-Lyngvad).

Stribesyge (*Pleospora graminea*) i ondartet Grad ses flere Steder paa Møen og ved Egvad i Hellevad (H. Hansen, P. Pedersen).

Nøgen Havrebrand (*Ustilago avenae*) er iagttaget ved Borris, men kun paa enkelte Toppe.

Af Nøgen Bygbrand (*Ustilago nuda*) fandtes i 10 Marker ved Tørring 0,8—6,6 pCt., gnsn. 1—2 pCt.; i en Mark med kontrolleret Udsæd fandtes 1,6 pCt. Brand (S. K. Larsen).

Fodsyge (*Ophiobolus graminis*, *Fusarium culmorum* etc.) er i Aar godartet, de syge Planter ses mest enkeltvis; kun fra Møn, Sydvestsjælland og Midtfyn klages over udbredte Angreb. Hvede og Rug er hyppigst angrebet, Bygget sjældnere og Havre mindst. Ondartede Angreb forekommer hist og her, naturligvis navnlig ved Sædsifter som: Hvede—Byg—Roer—Byg—Byg, Græs—Blandsæd—Hvede, Byg—Byg—Byg, Blandsæd—Blandsæd; Ærteblandsæd er ikke nogen heldig Forfrugt for Hvede, graa Havre ikke for Rug (P. Riis Vestergaard, J. Chr. Andersen-Lyngvad, V. Kristensen, P. Rasmussen).

RODFRUGT.

Fra tre Lokaliteter er indsendt Runkelroer med koncentriske Revner i Roelegemet, mere eller mindre kompliceret med Sortfarvning af Karstrengene. I det ene Tilfælde var Angrebet begrænset til en lille Plet, hvor der tillige var Tegn paa Lyspletsyge (J. Gregersen Dal).

Ved Stokkemark og paa Ørbæklunde er der paa en begrænset Plet iagttaget Angreb svarende til den fra Tyskland beskrevne »Rübenschwanzfäule« paa Sukkerroer, der tilskrives Bakterier.

Bedeskimmel (*Peronospora Schachtii*) er i Aar noget mere udbredt end sædvanligt, i Nærheden af Frømarker kan ses 20—40 pCt. angrebne Planter i Brugsmarkerne.

Rodbrand (*Phoma betae*, *Pythium Baryanum*) ses udbredt, bl. a. paa talrige smaa Kalktrangspletter; paa en større Gaard paa Midtjylland har man benyttet Lejligheden til at kalke disse Pletter mellem 2. og 3. Hak-

ning (H. H. Holme Hansen); paa Rødbyfjord veksler Kalktrangspletter med Pletter med Lyspletsyge (P. C. Ruder).

Tørforraadnelse (*Phoma betae*) fandtes i Østjylland fra 23.—25. Juli.

Skulpesvamp (*Alternaria brassicae*) har i sidste Halvdel af Juli bredt sig stærkt i Vestsjællands Hvidkaals-Frømarker (Sommerkaal, overvintret paa Stedet); Sprøjtning med Bordeauxvædske giver udmærket Resultat (P. H. Hansen, Knud C. Hansen).

KARTOFLER.

Skurv (*Actinomyces scabies*) ses i betydelig Grad paa de optagne tidlige Kartofler, ofte forværret ved Sprækkedannelser og Gnav af Tusindben, Mider etc.

Bladpletsyge (*Alternaria solani*) saas ved Valsbøl først i Juli.

Kartoffelskimmelen (*Phytophthora infestans*) forekommer meget spredt. Følgende Angreb er rapporteret:

18. Juli Samsø, Ribe, Sydsjælland: Webbs o. a. tidlige (P. Riis Vestergaard, J. Siggaard, M. E. Elting).

19. Juli Dalum: King Edward (L. P. Jensen).

20. Juli Hornum: tidlige Sorter (H. Sørensen).

21. Juli Aalborg, Ribe: Up to date o. a. sildige Sorter (J. Chr. Andersen-Lyngvad, J. Siggaard).

22. Juli Stige: Juli (H. Øhlens).

23. Juli Hillerød: King Edward (H. E. Jensen).

24. Juli Viborg: tidlige Sorter (A. P. Aidt).

25. Juli Samsø: sildige Sorter (P. Riis Vestergaard).

26. Juli Vallensbæk: King Edward (K. Larsen).

ERNST GRAM.

FRUGTTRÆER.

Æbleskurv (*Venturia inaequalis*) har mange Steder i Aar faaet en gunstig Start i Regnen sidst i Maj, er derpaa blevet hæmmet i den lange, tørre Periode og har nu i den fugtige Periode sidste Halvdel af Juli haft det gunstigt. Som Helhed synes Æbleskurven at være alvorligere i Aar end sidste Aar, fra mange Steder meldes om godt Resultat af gennemført Sprøjtning. Fra Hornum fremhæves Bordeauxvædsdens større Evne til at bekæmpe Skurven end Svovlkalkens.

Kærnefrugtskimmel (*Sclerotinia fructigena*) har mange Steder hærget de mest modtagelige Sorter i den Grad, at et meget stort Antal Skud er blevet ødelagt, saadanne Skud bør afskæres og brændes. Som særlig modtagelige for Skudangreb nævnes: Bismarck, Charlamowsky, Dronning Louise og Keswick Codlin, endvidere nævnes Maglemer, Manks Codlin, Ribston og Säfstaholm som modtagelige. Følgende Sorter nævnes i nogle Indberetninger som modtagelige, i andre som modstandsdygtige: Cox' Orange, Ildrød Pigeon, Rødt Ananasæble og Transparente blanche samt Cox' Pomona, Filippa og Pederstrup, disse tre regnes dog af de fleste for at være modtagelige.

Som særlig modstandsdygtige nævnes Belle de Boskoop, Bramley og

Jonathan, endvidere Bodil Neergaard, Frogmore, Graastener, Lord Suffield, Mølleskov, Nonnetitte, Signe Tillisch, Skovfoged, Tyrrestrup Kirsebæræble, Venus og Vinter Guld Pearmain (M. E. Elting, A. Feilberg, J. C. Myrhøj, N. C. Jensen, M. Sørensen, H. Wedege).

Ved Kippinge (Falster) er der meget stærkt Angreb paa Æble af Sølvglans (*Stereum purpureum*) (Georg Jensen).

Ved Svendborg var det i Juli ikke ualmindeligt at se Kirsebærfrugter angrebet paa Træerne af Stenfrugtskimmel (*Sclerotinia cinerea*) (Verner Nielsen).

Haglskudsyge paa Blommer synes at være i Tiltagende de senere Aar paa Egnen mellem Jelling og Tørring (K. M. Hove).

FRUGTBUSKE.

Stikkelsbærdræber (*Sphaerotheca mors uvae*) er vel nok mere almindelig i Aar end tidligere Aar (Verner Nielsen).

Stikkelsbærskaalrust (*Puccinia Pringsheimiana*) optræder øjensynligt noget varierende, nogle Steder ret ondartet andre Steder svagt. Omgivelsernes store Betydning omtales fra Tystofte: »Siden et Par smaa Moser i Nabolaget er udgrøftede og opdyrkede, findes Skaalrust ikke paa Bærfrugt her i Haven. Før disse Mosers Kultivering var hvert Aar en Del Bær angrebet» (A. Feilberg).

Ribsrust (*Puccinia ribis*) har været alvorlig paa flere indsendte Prøver fra Jylland, og svagt Angreb er iagttaget ved Lyngby.

Paa Hassel fra Lillerød og Lyngby er fundet Angreb af en *Monilia*. Nødderne faar større eller mindre, skarpt afgrænsede, brune Misfarvninger paa Skallerne, efter tidlige Angreb bliver Nødderne kun smaa og stærkt indskrumpede, de angrebne Nødder falder af. Paa nogle af de angrebne Nødder fandtes der udvendigt paa Skallen graagule Sporepuder.

I 1931 saaes de samme Misfarvninger paa Nødder fra samme Lokalitet i Lillerød; men da lykkedes det ikke at konstatere Svampens Tilstedeværelse.

KØKKENURTER.

Fløjlsplet (*Cladosporium fulvum*) fandtes sidst i Maaneden paa Frilandstomater i en meget lun Have ved Maaløv (H. Øhlers).

PRYDPLANTER.

Af Syrenbakteriose (*Pseudomonas syringae*) og Syrensvamp (*Phytophthora syringae*) fandtes ret stærke Angreb paa 2aarige Planter i en Planteskole ved Svendborg (Verner Nielsen).

Thrips (*Physopoda*) synes at være ualmindeligt talrige i Aar baade i Hus og paa Friland (Verner Nielsen).

ANNA WEBER.

KORN.

Havreaal (*Heterodera schachtii*). Der indløber stadig nye Meddelelser om alvorlige Angreb af dette Skadedyr. Fra Tørring foreligger bl. a. fyldige Oplysninger om Angreb (S. K. Larsen).

Angreb af Hvedemyg (*Contarinia tritici* og *Sitodiplosis mosellana*) er meget almindelige paa Møen (H. Hansen), Lolland (Vestergaard), paa Saksøbingegnen (H. Holme-Hansen), ved Dalum (L. P. Jensen) og i det sydlige Sjælland (Gejl Hansen, Bakman). En grundig Inspektion har vist, at Angrebene ikke er saa stærke, som ofte antaget og at de i forholdsvis faa Tilfælde kan betegnes som virkelig ondartede.

Fritfluelarver (*Oscinis frit*). Der foreligger to Indberetninger om Angreb i Havremarkerne.

Havremider (*Tarsonemus spirifer*). Et Angreb er konstateret ved Haderslev. Havren vil næppe give Udsæden. Der har været dyrket Korn paa Marken i flere Aar, og Jorden er i daarlig Gødningskraft (P. Rasmussen).

KORSBLOMSTREDE.

Skulpesnudebiller (*Ceutorrhynchus assimilis*). Fra Nordfalster meldes: I alle Kaalroe- og Turnipsmarker har der været lettere Angreb (P. Ruder). Fra Aalborg meldes om alvorligere Angreb i sentsaaede Kaalroer og Turnips. Pletvis kan Ødelæggelsen være fuldstændig (J. Chr. Andersen-Lyngvad).

Kaalorme (*Pieris*-arter). Sommerfuglene sværmer livligt, men endnu foreligger kun faa Beretninger om Angreb af Betydning.

Kaalmøl (*Plutella cruciferarum*). Fra Struer skrives: Kaalsorterne meget stærkt angrebet (E. Christensen).

Kaallus (*Brevicoryne brassicae*). Før Regnen var der en Del Steder ret stærke Angreb i Kaalroer og Kaal.

Krusesyge (*Contarinia nasturtii*). I Haverne har Kaalen ofte lidt under Angrebet. I Markerne er Krusesygen almindelig og nogle Steder er Hjerteforraadnelsen begyndt at optræde i følelig Grad.

Kaalfluelarver (*Chortophila brassicae*). Af 28 Indberetninger lyder de 17 paa svage Angreb eller Angreb uden Betydning. 11 Meddelelser gaar ud paa, at Larverne har gjort betydelig Skade. De værste Angreb synes at forekomme paa Samsø og i Jyllands sydlige Dele.

BEDER.

Oldenborrelarver (*Melolontha vulgaris*). Fra Lolland meldes om et stærkt Angreb: i en Mark paa 38 Td. Land Sukkerroer er 3 Td. Land fuldstændig raseret, paa 5—6 Td. Land er 75 pCt. af Planterne ødelagt, og paa andre 5—6 Td. Land er 25 pCt. gaaet til. Marken har som Vestgrænse en Skov. Larverne, der er udvoksne, er nu gaaet dybere i Jorden og kom kun sjældent frem ved 3. Hakning. Raagerne brækker Planterne op for at faa Larverne (H. H. Holme Hansen, P. Ruder).

Bedelus (*Aphis papaveris*) har gennemgaaende optraadt godartet i Aar, og mange Steder er Angreb næppe iagttaget. Angreb af Betydning har man dog bemærket paa Samsø (P. Riis Vestergaard), Vejen-Brørup-egnen (H. Land Jensen), paa Fyn (J. Fibiger, N. Dullum), samt i Syd-sjælland (M. Bakman). Angrebene er dog overstaaet.

Bedefluen (*Pegomyia hyoscyami*). Dette Skadedyr har optraadt usædvanlig godartet i Aar. Spredte Angreb uden Betydning er bemærket hist og her; men kun to Meddelelser gaar ud paa, at Larverne har gjort Skade.

BÆLGPLANTER.

Kløveraal (*Tylenchus dipsaci*). Angreb i Rødkløver er almindelige, men erkendes langt fra altid. Nye Angreb i Hvidkløver er fundne paa Vardeegnen (A. Pedersen). Fra Tørring skrives om Angreb i Rødkløver. Tydeligt misdannede Hvidkløverplanter fandtes i de angrebne Pletter (S. K. Larsen). Fra Sydsjælland skrives, at Angreb i Rødkløver som sædvanlig er almindelige, men at de synes at trænges tilbage, hvor Hovedvægten lægges paa de danske Stammer (M. Bakman).

Spidsmussnudebiller (*Apion*-arter). Larverne er meget almindelige i Frøhovederne af Rød- og Hvidkløver paa Møen. Skaden er ofte betydelig. Hvor det drejer sig om Arten *Apion flavipes*, vil det være rigtigst at have Udlægsmarken med Hvidkløver saa langt fra Frømarken som muligt (H. Hansen).

GULERØDDER.

Krusesyge-Bladloppen (*Trioza viridula*) har som tidligere nævnt gjort sig bemærket for første Gang i en længere Aarrække. Alle Angreb af Betydning findes dog i Jylland. Fra Esbjerg skrives: Findes her paa Egnen ret udbredt baade i Mark og Have. Sprøjtning med Nikotin og Sæbe har vist god Virkning, naar den er udført i Tide. Værst i tidligt saaede Marker (M. Sørensen). Fra Aalborg: Mange stærke Angreb særlig i de røde Gulerødder (J. Chr. Andersen-Lyngvad). Fra Viborg: Masser (A. P. Aidt). Fra Vejen-Brørupegnen: Ret udbredt, i de fleste Tilfælde ødelæggende (H. Land Jensen).

Gulerodsfluen (*Psila rosae*). Der foreligger en Del Indberetninger om slemme Angreb særlig i Haverne.

FRUGTTRÆER og FRUGTBUSKE.

Bladlus (*Aphididae*). Paa Frugttræerne er Angrebene mange Steder ret slemme, Blomme og Kirsebær er mest besat med Lus.

Æblehvepsen (*Hoplocampa testudinea*). Fra Jelling meldes om slemme Angreb paa Pederstrup og Filippa. Virkningen af Sprøjtning før Blomstringens Ophør har været meget tydelig (K. M. Hove).

Stikkelsbærmider (*Bryobia ribis*). Ved Varde er fundet et ond-artet Angreb paa ældre Buske (M. Sørensen).

Frugttræspindemiden (*Paratetranychus pilosus*). Vejret i den senere Tid har ikke været gunstigt for Midernes Trivsel, derfor er stærke Angreb ikke særlig almindelige. De forekommer dog hist og her.

PRYDPLANTER.

Bladhvepselarver (*Tenthredinidae*). Fra Lolland-Falster skrives, at Roserne mange Steder er fuldstændig ødelagt af ikke nærmere bestemte Bladhvepselarver (G. Jensen).

Thrips (*Physopoda*). Baade i Væksthus (Nelliker, Begonia, Asparagus og Roser) og paa Friland (Roser) er større og mindre Angreb almindelige.

PROSPER BOVIEN.
